

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

55 762 05 Szenvedélybeteg gondozó

Komplex szakmai vizsga

Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése

A vizsgafeladat időtartama: 20 perc (felkészülési idő: 10 perc, válaszadási idő: 10 perc)

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 40%

A 315/2013. (VIII.28.) Korm. rendelet 3.§. (2) bekezdésében foglaltak alapján a szakmai vizsga szóbeli tételét ~~SKT.T/ROGH-12/2016~~ számon kiadom.

Jóváhagyta:

Mester Dániel
főosztályvezető

2016

NEMZETI REHABILITÁCIÓS ÉS SZOCIÁLIS HIVATAL

Érvényes: 2016. 11. 28-tól

Szakképesítés-ráépülés: 55 762 05 Szenvedélybeteg gondozó
Szóbeli vizsgatevékenység
A vizsgafeladat megnevezése: Napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése.

A vizsgafeladat ismertetése: A szenvedélybetegek, vagy pszichiátriai betegek bentlakásos szociális intézményében ellátott napi ápolási-gondozási feladatok értelmezése, indoklása központi tételsor alapján

A feladatsor 1-20-ig számozott vizsgakérdéseit ki kell nyomtatni, ezek lesznek a húzótételek, amelyek tanári példányként is használhatóak.

A tételekhez segédeszköz nem használható.

A tételsor a 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendeletben foglalt szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye alapján készült.

1. Ismertesse a magyar társadalom szerkezetét, demográfiai jellemzőit, valamint a gyakorló intézmény szerepét a helyi társadalom közegében!

Információtartalom vázlata:

- A társadalom fogalma, szerkezete és sajátosságai
- A magyar társadalom demográfiai mutatói
- A szenvedélybetegek számarányának alakulása Magyarországon
- Európai kitekintés, a szenvedélybetegségek előfordulási arányszámai
- A helyi település (lakóhely vagy munkahely) szociális problémáinak bemutatása
- A települési jelzőrendszer struktúrája, működése, résztvevő szakemberek
- A gyakorló intézmény típusa, helye a szociális ellátórendszerben
- A szenvedélybetegeket ellátó szociális intézményrendszer bemutatása

2. Mutassa be az 1993. évi III. törvény szerinti szociális ellátások rendszerét, jellemezze típusait!

Információtartalom vázlata:

- A szociális ellátások típusai az 1993. évi III. törvény alapján
- A pénzübeli ellátások formái, a szociális rászorultságtól függő pénzübeli ellátások jellemzői
- A természetben nyújtott szociális ellátások formái, jellemzői
- A szociális szolgáltatások formái
- A személyes gondoskodást nyújtó szociális alapszolgáltatások formái és feladatai
- A személyes gondoskodást nyújtó szakosított szociális ellátások formái és feladatai
- Helyezze el gyakorlati intézményét a szociális ellátórendszerben
- A szenvedélybeteg gondozó feladata és kompetenciahatárai a szociális ellátások igénylésében

**3. Ismertesse a szociális szolgáltatások igénybevételének módját, adminisztrációját, továbbá a gondozó kompetenciáit az előgondozás során!
Milyen tájékoztatási kötelezettsége van az intézményeknek?**

Információtartalom vázlata:

- A szociális szolgáltatások igénybevételének módja
- A szociális rászorultság vizsgálata
- Az előgondozás célja, jogszabályi háttere
- Az előgondozás dokumentációja
- A szakmai gyakorlat során összegyűjtött tapasztalatok ismertetése az előgondozás tekintetében
- A gondozó kompetenciája, illetve feladatai az előgondozás során
- A szociális intézmények tájékoztatási kötelezettsége
- Az intézményi megállapodás és a házirend tartalmi elemei

4. Ismertesse a szociális munka célját, színtereit, értékeit és dilemmáit!

Mutassa be a gyakorló intézményben végzett munkája során felmerült dilemmákat!

Információtartalom vázlata:

- A szociális munka definíciója
- A szociális munka célja
- A szociális munka színterei
- A szociálpolitikai és a szociális munka preferált értékei
- Szakmai alaptilemmák
- Az etikai dilemmák fő forrásai
- A dilemmák feloldásának lehetőségei
- A gyakorló intézményben felmerült dilemmák és azok megoldási módjai

5. Ismertesse a kommunikáció fogalmát, csatornáit, valamint a segítő beszélgetés jellemzőit!

Mutassa be a kapcsolattartás jelentőségét a szenvedélybetegeket ellátó szociális intézményekben!

Információtartalom vázlata:

- A kommunikáció fogalma
- A kommunikáció csatornái
- A kommunikáció szerepe az emberi kapcsolatokban
- A segítő beszélgetés szerepe, módszerei
- A Rogersi triász jellemzői
- A nondirektív beszélgetés jelentősége a segítő munkában
- A társas kapcsolatok jelentősége
- A kapcsolattartás jogi szabályozása

6. Ismertesse a szenvedélybetegség fogalmát, típusait, kialakulásának okait!

Mutassa be a gyakorlati helyén leggyakrabban előforduló szenvedélybetegség típusokat!

Információtartalom vázlata:

- A szenvedélybetegség fogalma, típusai
- Addikció, dependencia, abúzus fogalma
- A szenvedélybetegség kialakulásának okai
- A genetika szerepe a szenvedélybetegségek kialakulásában
- A szenvedélybetegség elfogadásának pszichés folyamata
- A szenvedélybetegség emberi szervezetre gyakorolt hatása
- Az addiktív tünetek és viselkedésformák jellemzői
- Gyakorlati helyén megismert leggyakoribb szenvedélybetegség típus jellemzői, tünetei, kezelési módjai

**7. Ismertesse a szenvedélybetegségekre vonatkozó jogi szabályozást!
Milyen kezelési stratégiákat alkalmazott szakmai gyakorlata során?**

Információtartalom vázlata:

- A norma fogalma
- Deviancia fogalma, formái
- A szenvedélybeteg ellátásra vonatkozó jogszabályok
- A függőséget okozó kémiai szerek fogyasztására vonatkozó jogszabályok
- A büntetés és a kezelés közötti stratégiák
- A jogszabályok visszatartó szerepe
- A szakmai gyakorlat során alkalmazott kezelési stratégiák
- A szenvedélybetegek kezelésének sajátosságai, módszerei

**8. Mutassa be a csoport működését, a csoportban kialakult szerepeket, a csoportdinamikai jelenségeket, kiemelve az önsegítő csoportok szerepét!
Milyen önsegítő csoportok működnek lakóhelyén vagy lakóhelyéhez közel, szenvedélybetegek részére?**

Információtartalom vázlata:

- A csoport fogalma, típusai
- Szerepek a csoportban
- Csoportdinamika fogalma
- Az önsegítő csoport célja, feladatai
- Az önsegítő csoportok működéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételek
- Az önsegítő csoport szervezeti felépítése
- Az önsegítő csoport működése
- A lakóhelyén vagy lakóhelyéhez közel működő szenvedélybetegek önsegítő csoportjai, azok működésének rendszeressége és hatékonysága

9. Ismertesse a kapcsolatrendszer feltérképezésének módját!

Mutassa be a család szerepét a szenvedélybetegek ellátásában!

Milyen támogatási lehetőségeket tudunk biztosítani a szenvedélybeteg hozzátartozói részére?

Információtartalom vázlata:

- Az emberi kapcsolatok és a szükségletek rendszere
- A kapcsolatrendszer feltérképezésének módszerei
- Az ecomap szerepe, feladata
- A genogram szerepe, feladata
- A család, mint természetes támasz
- Kodependencia fogalma, előfordulási arányai
- A családsegítés módszerei
- A szenvedélybeteg családjának biztosított támogatási lehetőségek közösségi ellátás módszereivel

10. Ismertesse a szenvedélybetegek rendelkezésére álló kezelési módszereket, kiemelve a terápiás eljárásokat és azok módszereit!

Mit jelent a rehabilitáció?

Információtartalom vázlata:

- A szenvedélybetegek kezelésének sajátosságai
- A terápiás eljárások személyi és tárgyi feltételei
- A terápiás eljárások eszközei és módszerei
- A visszaesés megelőzésének lehetőségei
- Gyógyszeres kezelési lehetőségek
- Kórházi kezelés szerepe és jelentősége
- A rehabilitáció fogalma, szerepe a szenvedélybeteg ellátásban
- A szociális ellátórendszerben rehabilitációt biztosító ellátási forma bemutatása
- Az utógondozás szerepe a rehabilitációs intézményekben

11. Mutassa be a szenvedélybetegeket ellátó intézményekben folyó mentálhigiénés tevékenységeket!

Milyen foglalkoztatási lehetőségeket biztosítanak a szociális intézmények az ellátotti csoport részére? Ismertesse szakmai gyakorlata során végzett foglalkoztatási tevékenységeket!

Információtartalom vázlata:

- A jogszabály által előírt mentálhigiénés tevékenységek formái
- A foglalkoztatás szerepe a szenvedélybetegeket ellátó intézményekben
- A szociális intézményekben nyújtott foglalkoztatási lehetőségek
- A védett foglalkoztatás, az akkreditált foglalkoztatás szerepe
- A szocioterápiás foglalkoztatás szerepe, formái
- A foglalkoztatási terv bemutatása
- A foglalkoztatás rehabilitációs és reszocializációs szerepe
- Szakmai gyakorlata során végzett foglalkoztatási tevékenységek

**12. Mutassa be a szenvedélybetegség megelőzésére irányuló törekvéseket, továbbá a közösségi szenvedélybeteg ellátás szerepét és jelentőségét!
Ismertesse a gyakorlata során alkalmazott prevenció módszereket!**

Információtartalom vázlata:

- A prevenció fogalma és szintjei
- Prevenció szintek
- A prevenció és a rehabilitáció összefüggései
- Szakmai gyakorlata során végzett preventív módszerek ismertetése
- A közösségi szenvedélybeteg ellátás jogi szabályozása
- A közösségi szenvedélybeteg ellátás célja
- A közösségi szenvedélybeteg ellátás igénybevételének módja
- A közösségi szenvedélybeteg ellátás feladatai, módszerei

13. Mutassa be egy, a gyakorlat során megfigyelt ellátott problémáinak rendszerét a Maslow-féle szükségletpiramis rendszerében!

Információtartalom vázlata:

- Maslow- féle szükségletpiramis
- A kliens problémája, amivel az intézményhez fordult
- A kliens elsődleges kérése az intézménytől
- Az interjú során felmerült hiányok listája
- A mozgósítható erőforrások
- A gyakorló intézmény típusa, feladatai
- Az intézmény tájékoztatói, segítségnyújtási lehetőségei
- A szerződéskötés során kialakult feladatmegosztás
- A team szerepe a problémamegoldásban
- A problémák megoldásának ütemezése

14. Ismertesse a deviancia fogalmát, típusait! Mutassa be a szenvedélybeteg segítése során gyakorlaton megszerzett tapasztalatait, munkáját!

Információtartalom vázlata:

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai, szerepe a szociális ellátások helyi rendszerében
- A deviancia fogalma, típusai
- A deviáns viselkedések kialakulásának okai
- A szenvedélybeteggé válás útja a megismert ember esetében
- Az ellátott életmódjának jellemzői
- Az ellátott személyiségének jellemzői
- A szenvedélybetegek ellátásának intézményrendszere
- A szociális munka lehetőségei a szenvedélybetegek ellátásában
- A szenvedélybeteg gondozó feladatai és alkalmazható módszerei a szenvedélybeteg személyek ellátásában

15. Mutassa be a szenvedélybetegek nappali intézményében végzett szakmai tevékenységeket!

Információtartalom vázlata:

- A szenvedélybetegek nappali ellátása a szociális ellátások rendszerében
- A nappali ellátás célcsoportja, az ellátottak köre
- A szolgáltatások igénybevételének módja, feltételei
- A nappali intézmény szolgáltatásai
- A nappali ellátás személyi és tárgyi feltételei
- Az Ön által elvégzett feladatok bemutatása és értékelése
- A szolgáltatások rehabilitációs és preventív hatásai
- A foglalkoztatás szerepe és jelentősége a szenvedélybetegeket ellátó nappali intézményben

16. Foglalja össze az addiktológiai betegellátásban végzett gyakorlat során megismert eljárásokat és módszereket!

Információtartalom vázlata:

- Az addiktológia alapfogalmai
- A szenvedélybetegek kezelésének sajátosságai
- Családi, iskolai, közösségi és klinikai beavatkozások
- A rehabilitáció során alkalmazott terápiás intervenciók célja, típusai
- Az alkalmazott terápiás eljárások eszközei, módszerei
- Az eredményes terápiák jellemzői
- A visszaesés megelőzésének lehetőségei
- Az egyéni állapot és erőforrások felmérésének módszerei
- A rehabilitációs és a terápiás terv készítésének szempontjai, jellemzői
- A rehabilitációt kiegészítő gyógyszeres kezelési eljárások

17. Foglalja össze a gyakorlat során megismert szakmai protokollok készítésére és a minőségbiztosításra vonatkozó tapasztalatait!

Információtartalom vázlata:

- A minőségbiztosítás fogalma
- A minőségbiztosítás szerepe, jelentősége a szenvedélybetegek ellátásában
- A szenvedélybetegek ellátásában leggyakrabban alkalmazott minőségbiztosítási rendszerek
- A minőségbiztosítás folyamata és résztvevői
- A minőségbiztosításhoz kapcsolódó dokumentumok
- A szakmai protokoll fogalma
- A szakmai protokoll szerepe, jelentősége a szenvedélybetegek ellátásában
- A szakmai protokoll dokumentumai
- A szakmai protokoll készítésének folyamata és résztvevői
- A gyakorlóintézményben megismert szakmai protokoll és minőségfejlesztési stratégia bemutatása

18. Foglalja össze a szenvedélybetegek érdekképviselőinek formáit gyakorlati tapasztalatait felhasználva!

Információtartalom vázlata:

- A gyakorlóintézmény típusa, feladatai
- A szenvedélybetegek érdekvédelmének jogszabályi lehetőségei
- A szenvedélybetegek érdekvédelmének erősítésére irányuló módszerek
- A szenvedélybetegek érdekeit és érdekérvényesítését segítő szakmai etikai szabályok
- A szenvedélybetegek érdekvédelmének intézményen belüli fórumai
- A szenvedélybetegek érdekvédelmének intézményen kívüli fórumai
- A szenvedélybetegek érdekvédelmének gyakorlata
- Az érdekvédelmi munka dilemmái

19. Foglalja össze ismereteit a szenvedélybetegekkel szemben kialakult társadalmi előítéletekről!

Információtartalom vázlata:

- Az előítélet és az attitűd fogalma
- A szenvedélybetegekkel szemben kialakult előítéletek okai
- Az előítéletek, mint a gyógyítást és a gyógyulást akadályozó tényezők
- A szenvedélybetegségek társadalmi megítélése, az előítéletek fenntartását elősegítő társadalmi folyamatok.
- A környezet dilemmái a szenvedélybetegség és a szenvedélybetegek megítélésével kapcsolatban
- Az elkövetett bűncselekmények hatásai a szenvedélybetegek megítélésére
- A nyilvánosság, a média és a művészetek szerepe az előítéletek kialakulásában és fenntartásában

20. Mutassa be a szenvedélybetegek komplex rehabilitációját!

Ismertesse a szenvedélybetegek társadalmi reintegrációjának lehetőségét!

Információtartalom vázlata:

- A komplex rehabilitáció fogalma, célja, feladatai
- A gyógykezelés, a gondozás és a rehabilitáció eredményességét meghatározó tényezők
- Az egyéni rehabilitáció folyamata, szakaszai
- Az egyéni rehabilitációs/gondozási/szolgáltatási terv készítésének szempontjai, a team munkája
- A társadalmi reintegráció és reszocializáció fogalma
- Az életviteli készségek fejlesztésének módszerei